

інституцій, індикатором чого стало незначне збільшення кількості відвідувань закладів на 100 населення в середньому за рік. Чутливість цього сектору до несприятливих збурень в економічній системі і розгортання соціально-політичної кризи в Україні в 2014–2015 рр. стали чинниками погіршення кількості відвідувань театрів, кінотеатрів, музеїв і концертних організацій на 100 населення в середньому за рік. Для формування попиту на продукцію креативних індустрій у зв'язку з явищем синергизму важлива впевненість у майбутньому, стабілізація макроекономічної, політичної та безпекової ситуації в Україні.

Таблиця 1 – Відвідування населенням закладів культури та мистецтва в Україні, основні макроекономічні показники у 2000–2018 рр.

Роки	Театри*	Музеї*	Кіносесанси*	Концертні організації*	Темпи зростання ВВП, % до 1990 р.	Індекс споживчих цін, % до п.р.	Середньомісячна заробітна плата, грн	Темпи зростання номінальної заробітної плати, % до п.р.	Темпи зростання реальної заробітної плати, % до п.р.	Рівень безробіття населення працездатного віку, % до економічно активного населення
2000	11	32	12	8	43,2	128,2	230	129,6	99,1	12,4
2001	12	35	20	9	47,2	112	311	135,2	119,3	11,7
2002	13	36	20	14	49,7	100,8	376	121,0	118,2	10,3
2003	13	37	20	8	54,4	105,2	462	122,8	115,2	9,7
2004	13	39	20	10	61,0	109	590	127,5	123,8	9,2
2005	13	40	20	9	62,7	113,5	806	136,7	120,3	7,8
2006	13	43	30	9	67,3	109,1	1041	129,2	118,3	7,4
2007	14	45	39	9	72,2	112,8	1351	129,7	112,5	6,9
2008	15	47	23	9	74,1	125,2	1806	133,7	106,3	6,9
2009	13	45	23	8	63,3	115,9	1906	105,5	90,8	9,6
2010	14	47	20	9	65,9	109,4	2239	120,0	110,2	8,8
2011	15	48	33	9	69,5	108,0	2633	117,6	108,7	8,6
2012	15	49	35	10	69,6	100,6	3026	114,9	114,4	8,1
2013	15	49	30	11	69,6	99,7	3265	107,9	108,2	7,7
2014**	11	33	25	6	64,8	112,1	3480	106,0	93,5	9,7
2015	13	35	25	6	58,4	148,7	4195	120,5	79,8	9,5
2016	14	37	...	6	59,9	113,9	5183	123,6	109,0	9,7
2017	15	39	...	7	61,4	114,4	7104	137,1	119,1	9,9
2018	63,3	110,9	8865	124,8	112,5	9,1

* – на 100 населення в середньому за рік; ** – без урахування тимчасово окупованої території АР Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції. Джерело: [2].

Отже, структурні зміни у попиті на продукцію креативних індустрій залежать не лише від чинників, які пов'язані безпосередньо із поведінкою їхніх споживачів, але й від характеру розвитку економіки України та поточної політичної ситуації в країні. З огляду на це важливо брати до уваги наявні економічні, соціальні та політичні ризики під час задоволення попиту на продукцію креативних індустрій. Для досягнення позитивних зрушень у цьому секторі економіки важливою є поліпшення дієвості державної політики у цій сфері, спрямованої на активізацію розвитку креативних інституцій в економіці України.

Література: 1. Кічурчак М. Відтворення суспільних благ в економічній системі України: концептуальні засади теорії та практики / М.Кічурчак. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2016. – 494 с. 2. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>.

ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ АСИНХРОННИХ ЕЛЕКТРОДВИГУНІВ

Канд. екон. наук, доц. Кобелєв В.М.,
канд. екон. наук, проф. Косенко А.В.,
студентка Якушко А.Є.

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Найважливішою базовою галуззю промисловості України є електроенергетика. Її рух вперед обумовлює вдосконалення всього народного господарства країни і рівень

розвитку науково - технічного прогресу. Електроенергетика проникла в усі сфери діяльності населення планети. Перш за все вона забезпечує потреби побуту кожної людини. Широко використовується в сільському господарстві, промисловості, науці. У багатьох областях працю людини замінений роботою електричними машинами, які змушують працювати електродвигуни. Електродвигуни мають масштабне поширення у всіх сферах нашого життя. Вони використовуються в побутовій техніці: холодильниках, соковижималках, вентиляторах та інше побутовому господарстві. В обладнанні вантажно-розвантажувальної роботи: всіляких вантажних лебідок. Крім того, застосування знаходять на промислових підприємствах: будівельному електричному інструменті, свердлильних установках, деревообробних верстатах, змішувачах бетону та інших пристроях, що використовуються у виробництві. Таким чином, електроенергетика породила електротехнічне виробництво. Електротехнічне виробництво розвивається в Україні з величезною швидкістю, і значиму роль грає в машинобудівному комплексі вітчизняної промисловості. На сучасному етапі найбільш поширені серед електричних двигунів змінного струму отримали асинхронні електродвигуни з багатофазної симетричною обмоткою на статорі, які живляться від мережі змінного струму.

Проведене дослідження показало, що з 2010 р. в Україні розпочався новий етап розвитку ринку асинхронних електродвигунів, який, на наш погляд, продовжується і в цей час. За останні декілька років в два рази виросло виробництво асинхронних електродвигунів. Паралельно йде розвиток зовнішніх ринків: з 2008 по 2018р. обсяг експорту зріс на 60%. По нашим даним ця тенденція збережеться і надалі на протязі 3-5 років при умові, що темпи росту промислового виробництва та модернізації виробничих потужностей електромашинобудівних підприємств будуть на тому ж рівні. Обсяг експорту українських асинхронних електродвигунів в 2018 році склав 256,1 тис. шт., що на 7% більше, ніж в 2017 році та має стійку тенденцію до зростання [5]. Український виробник асинхронних електродвигунів традиційно експортує свої вироби в Польщу, Росію, Казахстан, Білорусію та ін.

В цілому використання асинхронних електродвигунів потужністю від 1,0 до 100 кВт складає приблизно 90% та споживає 90% електроенергії, яка перетворюється в механічну. Проведені дослідження дозволили виявити, що найбільш масовий вид асинхронних електродвигунів знаходиться в діапазоні потужностей 1-20 кВт, а серед виконавчих механізмів самими розповсюдженими є станки, вентилятори, насоси та транспортери, які складають більше половини загальної кількості механізмів (табл.2).

Таблиця 2 – Розподіл асинхронних електродвигунів по механізмам

Механізми	В % від загальної кількості	Механізми	В % від загальної кількості
Вентилятори	37,7	Змішувачі	5,5
Транспортери	19,9	Механізми переміщення	4,0
Насоси	17,0	Замки, задвижки	3,7
Станки	7,0	Компресори	2,8

На наш погляд, сучасні вимоги ринку електровиробів в основному пов'язані з енергозбереженням. Треба зазначити, що ця проблема характерна не тільки для асинхронних електродвигунів, а і для інших видів електровиробів. Вона є міжгалузеву і охоплює всі сфери і галузі української економіки [5, 7].

Існуючі в нашій країні технології виробництва товарів в цей час є достатньо енерговитратними. Частка енерговитрат в собівартості продукції складає 35-50%, що на 10-15% вище, чим в промислово розвинутих країнах. Це призводить до необґрунтованого подорожчання товарів і падіння їх конкурентоспроможності. По оцінкам експертів Євросоюзу впровадження енергозберігаючих технологій і

обладнання зменшує потреби в енергоресурсах на 30-40% [7]. Провідні фірми-виробники виготовляють енергозберігаючі стандартні асинхронні електродвигуни потужністю 0,5-30 кВт і більше. В цих двигунах витрати електроенергії зменшені не менше, чим на 10 % в порівнянні з асинхронними електродвигунами з «нормальним» коефіцієнтом корисної дії.

Результати наших розрахунків показують, що в умовах українського ринку електротехнічної продукції додаткові витрати на створення енергозберігаючих асинхронних електродвигунів окупляться за рахунок економії енергії на протязі 2-3 років в залежності від потужності асинхронних електродвигунів.

1. Література: 1. Ахметшин Э.Р. Исследование состояния российского рынка электродвигателей и перспективы их развития до 2025 года // Молодой ученый. 2017.- № 48.- С. 55-60. 2. Кобелев В.М. Сучасний стан та перспективи розвитку українського ринку електротехнічних виробів // Науковий журнал "Економіка розвитку". - Харків: ХНЕУ, 2006. - с. 72-75. 3. Товажнянский В.Л., Перерва П.Г., Кобелева Т.А. Антикризисный менеджмент производственно-коммерческой деятельности предприятий машиностроения // Государство и рынок: механизмы и методы регулирования в условиях преодоления кризиса: монография.- СПб.: Астерион, 2010.- Т.2.- п.6.2.- С. 254-264. 4. Перерва П.Г., Коциски Д., Верес Шомоши М., Кобелева Т.А. Комплаенс программа промышленного предприятия.– Харьков-Мишкольц : ООО «Планета-принт», 2019. – 689 с. 5. Кобелева Т.О., Перерва П.Г. Визначення ризику оцінки стану кон'юнктури вітчизняного ринку асинхронних двигунів // Маркетинг і менеджмент інновацій.- 2012.- № 1.- С. 79-88. 6. Pererva P.G. Kocziszky György, Szakaly D., Somosi Veres M. Technology transfer.- Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI», 2012. — 668 p. 7. Перерва П.Г. Комплаенс-программа промышленного предприятия: сущность и задачи // Вісник Нац. техн. ун-ту «ХПІ» : зб. наук. пр.- Сер. : Економічні науки. – Харків : НТУ "ХПІ", 2017.– № 24 (1246).– С. 153-158. 8. Товажнянский В.Л., Перерва П.Г., Кобелева Т.О. Банкротство, санація та реструктуризація підприємства як економічні категорії антикризового управління // Вісник НТУ «ХПІ». – Харків: НТУ "ХПІ", 2015. – № 59 (1168). – С. 148-152. 9. Ткачова Н.П., Перерва П.Г. Развитие методов анализа фактического стану конкурентных переваг підприємства // Економіка розвитку. – 2011. – № 4. – С. 116-120. 1.10. Перерва П.Г. Трудоустройство без проблем (искусство самомаркетинга). – Харьков : Фактор, 2009. – 480 с. 11. Гончарова Н.П., Перерва П.Г., Яковлев А.И. Маркетинг инновационного процесса // Учебное пособие - К.: ВИРА-Р, 1998.- 267с. 12. Перерва П.Г. Управление маркетингом на машиностроительном предприятии / Учеб.пособие. - Харьков : «Основа», 1993. - 288с. 13. Гончарова Н.П., Перерва П.Г., Яковлев А.И. Новые технологические системы: качество, потребность, эффективность. К.: Наукова думка, 1989.- 176с. 14. Перерва П.Г., Коциски Д., Верес Шомоши М., Кобелева Т.А. Комплаенс программа промышленного предприятия.– Харьков-Мишкольц : ООО «Планета-принт», 2019.- 689 с. 15. Перерва П.Г. Самомаркетинг менеджера и бизнесмена.- Ростов: Феникс, 2003. - 592 с. 16. Кобелева Т.О. Показники і критерії оцінки кон'юнктури товарного ринку / П.Г.Перерва, Т.О.Кобелева // Зб. тез доп. 5-ї Міжнар. наук.-практ. конф. "Маркетинг інновацій і інновації в маркетингу" 29 вересня-1 жовтня 2011 р. – Суми : ТОВ "ДД "Папірус", 2011. – С. 161-163.

ДЬО ДІЛДЖЕНС ЯК ІНСТРУМЕНТ КОМПЛАЄНС-БЕЗПЕКИ

Канд. екон. наук, доц. Кобелева Т.О.

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Промислові підприємства здійснюють свою діяльність в складних умовах ризику розвитку підприємств. Вони відіграють важливу роль в економіці кожної країни, виконуючі такі надзвичайно важливі функції, як:

- виробництво різного роду товарів та формування купівельної спроможності у споживачів для їх придбання та споживання;
- розширення соціальної інфраструктури;
- створення робочих місць;
- забезпечення власного зростання і т.п.

Виходячи з цих завдань функціонування промислового підприємства на відміну від інших типів підприємств полягає в перетворенні одного типу матеріальних благ